

těchto režimů. Rád bych ale uvedl, že tato autorova z mého pohledu sporná tvrzení jsou vzhledem k analyzované problematice marginální a nikterak nesnižují analytickou kvalitu a odbornost práce, včetně odbornosti politologické.

Jednu závažnější kritickou poznámku si ale neodpustím. Knihu naprosto zbytečně poškozuje nevhodný, silně zpolitizovaný doslov Zdeňka Jičínského. Mám za to, že do kvalitních odborných prací, jakou kniha nezpochybnitelně je, se takové politické pamflety nehodí.

Závěrem bych rád uvedl, že Jan Wintř sepsal pozoruhodný spis, který je v českém společenskovědním prostředí zcela ojedinělý. Je to průkopnická práce, která jistě osloví nejen právníky a politology, ale každého, kdo se zajímá o stav parlamentarismu a demokracie u nás. Doufejme, že osloví také české politiky...

Michal Kubát

*Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy
v Praze*

Stephen Clark, Julian Priestley:

**EUROPE'S PARLIAMENT:
PEOPLE, PLACES, POLITICS**

John Harper Publishing. London, 2012.
432 stran.

DOI: 10.5817/PC2012-4-388

Jak již název knihy *Europe's Parliament* napovídá, nejde o klasické dílo popisující Evropský parlament (EP) jako takový. Autoři zasazují EP do širších souvislostí a vytvářejí tak ucelenou představu o tom, jak tento Parlament Evropy funguje. Sám podtitul knihy (*People, Place, Politics*) pak širěji definuje oblasti, jimiž se autoři v knize

zabývají. Součástí knihy tak není standardní popis legislativních procedur, ani deskripce parlamentní moci uvnitř institucionálního nastavení EU. Autoři se z velké části zaměřili na první pohled podružné věci, které ovšem v celkovém kontextu vytvářejí významné složky parlamentního života.

Knihy svým pojetím v žádném případě neaspiruje na druh textu, který je typickým příkladem suché akademické analýzy. Oba autoři byli vysokými úředníky v rámci EP po mnoho let. Jejich text tak spíše zachycuje postřehy a zajímavosti (v jistých pasážích dokonce i realitu všedního dne), které jsou smysluplně a pro čtenáře přirozeně poskládané za sebe, tak aby dokázaly ilustrovat konkrétní aspekty parlamentního dění. Text knihy je v mnohých případech proložen obrázky či doplňujícími rámečky s informacemi, tak aby si čtenář dokázal představit celkový obraz dané problematiky či spojit si jména s obličejí. Kniha je dělena do třinácti kapitol. Každá z kapitol se věnuje fungování EP z jiného pohledu. Stejně tak jako název knihy, tak i názvy kapitol jsou zvoleny s lehkou provokujícím charakterem. Za zmínku jistě stojí například *A Tale of Three Cities*, *The Sausage Machine* nebo *Love, Love Me Do*.

První kapitola se věnuje popisu EP a „jeho“ lidem. Nejprve je čtenář seznámen s prostředím, do kterého jsou budovy EP v Bruselu zasazeny. Následuje popis pracovního procesu, oblíbených míst zaměstnanců a různých dalších zajímavostí ze života prostého úředníka EP. Navazující část této kapitoly pak popisuje budovy EP zasazené v belgickém hlavním městě. Autoři nicméně tuto deskripci nepojali jako suché vyjmenování faktů, ale zvolili si imaginárního návštěvníka, jehož provází po zmíněných budovách, a v textu zachycují, co právě tento host vidí či případně jaký dojem na něj konkrétní prostory dělají. Závěrečná část se snaží o přiblížení štrasburské reality a o podobný popis chodu EP jako v případě Bru-

selu. Zde již ovšem nevystupuje imaginární návštěvník a autoři se daleko více věnují chování poslanců.

Následující kapitola je příběhem o třech městech. V této části knihy se tak autoři snaží zachytit historii, vývoj a současnou podobu jedinečného fenoménu trojsídlí EP. Velmi autenticky popisují politické boje uvnitř EP, ale i vně, ve kterých zastánci té či oné varianty argumentovali pro zachování nebo naopak zrušení jednoho ze sídel. Podařeně je také zachycen postoj Francie, pro kterou je sídlo ve Štrasburku radost i starost zároveň. Zajímavě je také vylíčena stavba nových budov EP, která do jisté míry odráží francouzskou odhodlanost a neústupnost v otázce štrasburského sídla. Netradičním způsobem také autoři pohlíží na Lucemburk. Popisují také jakýsi syndrom vyhoření úředníků EP, který nastal v okamžiku, kdy byl Lucemburk odsunut na třetí místo a stal se z něj jen „administrativní pomocník“ bez špetky odlesku z parlamentního třípytu.

Historický vývoj politických koalic v rámci EP je pak vylíčen ve třetí kapitole. Autoři v první části spíše rekapitulují vývoj padesátých až sedmdesátých let. Podstatným okamžikem je pro ně rozšíření EU v roce 1973 a první přímé volby v roce 1979. V těchto letech se také prvně začaly formovat náznaky politických stran na evropské úrovni a politické skupiny v EP se začaly daleko více politizovat a prosazovat svůj vliv. Autoři se v této kapitole zabývají nejprve vzestupem socialistické frakce, následně převzetím většiny křesťanských demokratů a závěrečná fáze se zabývá velkou koalicí, která jak levicový, tak pravcový tábor opět spojila. Speciálně se pak autoři na těchto stránkách věnují volbám předsedy EP, které byly vyvrcholením politických tahanic a půtek. Autoři se zde snaží zachytit konkrétní osobnostní boje, jejich koalice, výsledky a dopady těchto výher či proher.

Následná část knihy je věnována národnostnímu vlivu na rozhodování členů EP. Ač

jsou poslanci seskupeni do ideologických frakcí, není možné každého z nich chápat jako odtrženého od reality ve svém vlastním státě. Autoři se zejména zmiňují o osobnostech z velkých evropských zemí – Francie, Německa, Velké Británie, Španělska či Itálie. Dále si také všímají, jak jednotlivé politické osobnosti přecházejí z národních vlád či parlamentů do EP a zase se vrací zpět, respektive kdy EP je začátek velké národní kariéry. Speciální pozornost autoři věnují francouzskému národnímu vlivu, kterému věnují celou kapitolu. Autoři velmi trefně poznamenávají, že všichni poslední čtyři francouzští prezidenti někdy v průběhu své kariéry byli členy EP. Krom francouzských prezidentů se autoři také věnují dalším francouzským osobnostem – například Nicole Fontaine či Jean-Marie Le Pen – jejichž vliv na EP nebyl zanedbatelný.

Šestá kapitola volně navazuje na předchozí dvě, je věnována národním jazykům. Autoři zachycují vývoj a rozrůstání oficiálních jazyků, přičemž velmi sugestivně popisují problematiku tohoto rozrůstání zejména ve spojení s východním rozšířením. V knize je podrobně vylíčen „boj“ EP za dostatek překladatelů. Jak autoři zmiňují, v roce 2001 mělo dostatek překladatelů pouze Polsko, a tak EP musel chtít nechtít na tuto situaci reagovat a vyvinout úsilí, aby členské státy byly schopny včas dodat dostatek kvalifikovaných osob. Kapitola je následně zakončena „top ten“ projevy, které se na půdě EP uskutečnily. Pomyslný vavřínový věnec si dle autorů zaslouží projev Francoise Mitterranda, který učinil v roce 1995 a byl jeho posledním veřejným vystoupením.

Sedmá kapitola zasvěcuje čtenáře do struktury EP a jeho pozic. Autoři i zde zachovali celkovou koncepci knihy a organizační schéma EP velmi uměle charakterizují skrze mnohé osobnosti, které v paměti EP zanechaly nezapomenutelnou stopu. Autoři tak zmiňují nejdůležitější a nejznámější předsedy výborů a delegací, kvestory, místopřed-

sedy parlamentu či předsedy EP a na jejich příkladu předkládají čtenáři velmi nenuceně celou strukturu a systém vnitřního fungování EP. Kniha ve stejném duchu pokračuje i v následné kapitole, kdy autoři vysvětlují celý legislativní proces a jak v rámci EP vypadá. Sdělují tak čtenáři, jakou práci zastávají jednotlivé výbory a jakou úlohu hrají zpravodajové. A právě popis osudů jednotlivých zpravodajů hraje významnou roli v této kapitole. Autoři se vracejí k významným legislativním předpisům (např. REACH) a vykreslují zdoluhavost a komplikovanost celého procesu právě na popisu práce zpravodajů těchto legislativ.

EP jako kontrolor rozpočtu – toť obsah deváté kapitoly. Autoři v této kapitole popisují historický vývoj této pravomoci EP, která na počátku nebyla nijak významná, nicméně v průběhu let se proměnila na efektivní nástroj kontroly. Autoři se zde nemohli vyhnout problémům Santerovy komise, které zanechaly i stopy ve fungování EP a v nastavení mechanismů kontroly.

Desátá kapitola líčí příběhy jednotlivých poslanců, kteří nějakým svým jedinečným způsobem zasáhli do života EP. Autoři se soustředí jak na reformní činy mnohých, kteří dokázali změnit chod věcí, tak i těch, kteří své snahy nedokázali převést v reálné činy. V rámci textu jsou vylíčeny i mnohé postoje euroskeptických poslanců, kteří dokázali spíše zaujmout (a to ne vždy pozitivně), než že by jejich snahy byly vnímány jako pozitivní reformní inovace. Autoři si také povšimli několika „celebrit“, které v EP zasedají či zasedaly a jejichž seznam je v textu také uveden.

Parlamentní diplomacie je předmětem jedenácté kapitoly. Autoři popisují funkci delegací, ale také jejich limity. Velmi trefně popisují mnohé sólové akce různých europoslanců, které nebyly zrovna v souladu s celkovou politikou EU, stejně tak jako mnohé zahraničněpolitické kroky EP jako celku. Autoři nicméně popisují i diplomacii dovnitř

institucí, a zajímavým způsobem ilustrují boj EP o moc i uvnitř institucionálního nastavení EU.

Předposlední kapitola je autorům asi nejvíce blízká. Líčí prostředí parlamentních úředníků a jejich vliv na celkový chod EP. Velmi výstižně popisují toto centrum vlivu, které mnohými jinými autory zůstává opomíjeno a někdy i záměrně přehlíženo. V textu jsou popsány nejen funkce administrativního sboru, které mají za úkol udržet chod celého EP jako instituce, ale také poradní činnost, která dopomáhá poslancům ve vytváření legislativy a může mít velmi významný dopad na celkové znění návrhu.

Poslední kapitola je věnována komunikaci. EP jako instituce volená lidem má své kanály, jak s těmito voliči komunikovat. Autoři popisují, jak významně se tento styl komunikace změnil s volbami do EP v roce 2009, jak nové komunikační možnosti (YouTube, Facebook, Twitter a další) měly dopad na koncepci celkové strategie. A také se autoři zmiňují o tom, jak všechny tyto moderní nástroje zanechávají vliv na samotném chování poslanců, a pokládají si otázku, zda budoucnost EP neleží v internetovém přímém přenosu.

Celkově lze knihu hodnotit jako velmi zdařilou, inovativní a naučnou. Kapitoly jsou do značné míry oddělené, věnující se své vlastní oblasti, což také znamená, že se v některých momentech autoři opakují, neboť některá témata mají společný přesah. To přináší výhody pro ty čtenáře, které zajímá konkrétní kapitola, nevýhody pak pro ty, co ji čtou jako celek a jsou zatěžováni dublováním informací.

Knize lze vytknout lehce tendenční postoj, který z EP dělá tu jedinou a správnou instituci, která má své nezastupitelné místo na evropském poli. Nicméně i přes tento fakt je kniha velmi kvalitním textem přinášejícím nový pohled na EP.

EP, jak již bylo zmíněno, je popisován velmi netradičním způsobem, skrze osudy

mnohých lidí, což dává celé knize zajímavý podtón. Zároveň je tento fakt nicméně i komplikací pro čtenáře, neboť ten se musí zorientovat ve velkém množství osobností EP a musí být schopen je správně zařadit. Dílo tak není určeno pro neznalou veřejnost. Jak již bylo řečeno, kniha nezachycuje základní aspekty fungování EP. Nicméně jejich znalost dopomáhá čtenáři daleko přesněji a snáze pochopit obsah a porozumět sdělení,

ktelé autoři ve svém textu přinášejí. Tato publikace je tak vhodná pro informovanou veřejnost, které při čtení nebude nedostatek základních informací chybět a přitom jí bude neformální styl knihy vyhovovat. Kniha je také vhodná pro akademické či vědecké pracovníky, kteří mají zájem získat informace o fungování a chodu EP z pohledů insiderů, jimiž autoři jsou.

Ondřej Mocek
Fakulta sociálních studií MU